

باید بموجب صریح همین ماده عمل شود در این ماده هیچوجه قید نشده است که حتماً باید از راه استیضاح دولت منزل شود اگر اکثریت مجلس اظهار عدم اعتماد نسبت به دولت کرد از هر راه و هر طریق باشد قانوناً صحیح و دولت منزل است

اگر آقایان در این مسئله تردید داشتند میبایستند و دلایل خودشان را اظهار میداشتند ولی میدانند که اگر بنشینند و دلایل خودشان را اظهار دارند افکار عامه هم متوجه آن شده و معلوم میشود که اقلیت امروزه بسفسطه میخواهد عمل کند و برخلاف قانون اساسی حکومت غصب نماید.

تصور میکنم همه آقایان هم تصدیق کنند که هر وقت اصولی در یک مملکت طرف توجه نشد و هر وقت مردم پیش خودشان فرض نکردند که باید قواعدی را قبول کرد و در تحت آن قواعد زندگی نمود آن مملکت متزلزل است. حکومت ملی یا مشروطه اصل و اساس محکمی قرار داده است که اگر بآن اصل و اساس لطمه وارد آید اساس حکومت ملی متزلزل خواهد شد.

و آن اصل این است که حکومت با اکثریت است.

با وجود اینکه در جلسه قبل این مسئله اظهار شد و باینکه بخوبی معلوم است امروز اکثریت برخلاف دولت است و در صورتیکه در کابینه قبل همینکه اکثریت رأی عدم اعتماد نسبت بکابینه داد هیئت دولت از کار افتاد امروز آقایان برخلاف از مجلس خارج شدند و اینکه میگوئید ما میخواهیم قانون اساسی را پایمال نکنیم این هم یک نوع سفسطه است از برای عوام فریبی والا اگر حقیقتاً حرفی داشتند ممکن بود بدولت اظهار دارند و دولت هم در مجلس حاضر شده و مجدداً تقاضای تجدید رأی اعتماد میکرد.

در جلسه نهم جوزا آقایان گفته شد که آیا قبول دارید حکومت با اکثریت است یا نه؟

اگر این مسئله بدیهی و معزز را قبول دارید در صورتیکه اکثریت مجلس نسبت بدولت اظهار عدم اعتماد کرده است بموجب اصل شصت و هفتم قانون اساسی دولت منزل است بنابراین باید بمقامات عالی تری اطلاع داد که این دولت غاصب است و هر ساعت و هر روز بماند و هر امضائی بکند برخلاف قانون است

(جمعی از نمایندگان)

(صحیح است)

حائری زاده - عده پنجاه و یک نفر است و برای مذاکرات کافی نیست.
نایب رئیس - مخصوصاً من سؤال کردم که عده برای مذاکرات کافی است یا نه گفتند پنجاه و یک نفر است و کافی است و حالا بعضی میگویند عده برای مذاکرات

کافی نیست این مسئله باید حل شود.

نجات - عده کافی برای مذاکرات ۵۷ نفر است.

ارباب کیخسرو - اجازه میفرمائید **نایب رئیس** - بفرمائید

ارباب کیخسرو - بطوریکه از طرف هیئت رئیسه روی موضوعاتی که در این جا نصب شده نوشته شده است عده حاضر در مرکز هشتاد و پنج نفر عده کافی برای رأی شصت و چهار نفر عده کافی برای مذاکرات ۵۷ نفر میباشد محل تردید نیست

نایب رئیس - آقایان که تشریف نمیآورند

(آقای نایب رئیس حرکت نموده

مجلس سه ربع قبل از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس - مؤتمن الملک

جلسه ۲۸۲

صورت شروع مجلس

یوم شنبه ۱۹ جوزا ۱۳۰۲

مطابق ۴۳ شوال

سنه ۱۳۱۴

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید)

(صورت مجلس شنبه دوازدهم برج جوزا را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - در صورت جلسه کسی ایرادی ندارد؟ آقای حاج نصیر السلطنه

(اجازه)

حاج نصیر السلطنه - بنده میخواستم عرض کنم که غیبت جلسه گذشته بنده بواسطه عارضه کسالتی بوده و اطلاع هم داده بودم

رئیس - آقای سید حسن کاشانی

(اجازه)

آقا میرزا سید حسن - روز گذشته را بنده هم تبادستم و به مقام محترم ریاست هم اطلاع داده بودم.

رئیس - تعیین تکلیف با کسیون عرایض است: از واقعه فجیعیه تربت حیدریه خاطر آقایان مستحضر است همه میدانند که در چندی قبل در شبی که عده کثیری از اشخاص زحمت کش برای چند ساعت استراحت و تجدید قواء برای مبارزه با طبیعت در رؤیائی آرمیده بودند ناگاه رعشه در عوامل طبیعت بوجود آمده خاک و خشت هائیکه پناه گاه آنها بوده فروریخته جمعی زیر خاک رفتند و جمعی هراسان و سراسیمه به سراها فراری شدند اگر عرض کنم که حادثه اسباب تألم است در واقع کم گفته ام

(نمایندگان - صحیح است)

برای اینکه اگر بخاطر بیاوریم حال اطفال یتیمی که در صحرای متواری شده اند و اگر تصور کنیم حالت زنان بی معین را که زانوی غصه را به آغوش گرفته و به خیال یک آتیه تاریکی در حالت ضجه و ناله هستند

و اگر متوجه شویم بحال اشخاص بی خانمان و بلا دیده و متواری حقیقه قلوب ما مجروح میشود.

(نمایندگان - صحیح است)

و اگر اجازه بدهند به عبارت عامیانه بگویم دل ما کباب میشود.

(نمایندگان - صحیح است)

نسبت باشخاصیکه رفتند و با مرگ هم آغوش شدند متأسفانه هیچ کاری از دست ما بر نمی آید به غیر از اینکه از اینجا یک سلام برادرانه بارواح آنان فرستاده و از درگاه خداوند متعال مسئلت نمائیم که آنها را در جوار رحمت و عطوفت خود قرار دهد ولی نسبت به بازماندگان آنها در ضمن یک پیام تسلیت آمیز و اظهار همدردی میتوانیم بگوئیم که اگر یک حرکت در زمینه طبیعت اولیاء و رفقای شما را به عالم مرگ سوق داد یک حرکت دیگری که ناشی از قلوب ماها است میتواند مرهمی به جراحات شما گذارده و در اصلاح امور شما موافقت نماید.

(نمایندگان - صحیح است)

ومن قطع دارم که علاوه بر مساعدت های افرادی هر گاه برای ترمیم امور ستمدیدگان تربت حیدریه دولت تقاضای همراهی از مجلس بنمایند با کمال میل استقبال خواهد شد.

(نمایندگان - صحیح است)

مطلب دیگری که باید به عرض آقایان برسد این است که صورت تفصیلی مستمریات که بنا بود به موجب قانون بودجه بمجلس بیاید و بعد اجازه پرداخت آن داده شود به مجلس آمده و همین طور بودجه تفصیلی وزارت عدلیه و وزارت فوائد عامه و وزارت امور خارجه به مجلس رسیده است آقای **ملک الشعراء**

(اجازه)

ملک الشعراء - بنده هم راجع به واقعه تربت حیدریه میخواستم عرایض عرض کنم و ضمناً اظهار تشکر را از بذل مرحمت اعلیحضرت همایونی راجع باقدام و بذل مساعدتی که راجع باهالی آنجا در انعقاد جلسه که بایستی فردا در دربار منعقد شود بنمایم و آقای رئیس عرایض بنده را بوجه ا کمال بیان فرمودند این است که بنده دیگر عرضی ندارم

رئیس - آقای مدرس

(اجازه)

مدرس - ایامی است که وضعیات خیلی ناگوار است از جهت اختلافی که نسبت بدولت شده جمعی از آقایان و کلاء عقیدشان بر این بود که نظر باصلی از اصول قانون اساسی و اظهاراتی که در مجلس شد دولت منزل است آقایان دیگر در این مسئله تردید کردند و از مذاکراتی که در خارج مجلس نسبت باین اصل شدید رویه قاطعی اتخاذ نکردید و مقتضی هم دیده

نشد که بر این اصل ترتیب اثر داده نشود ولی موافقین تقاضا کردند از رئیس الوزراء استیضاح شود بنده و آقایان دیگر میل نداشتیم و عقیده مان بر این بود که بر طبق آن اصل با اظهاراتی که در مجلس شد داده شود و استیضاح را چندان مقتضی نمی دانستم بالاخره عدم موافقت موافقین دولت ما را مجبور کرد به اینکه داخل باستیضاح بشویم در حقیقت باینکه میل نداشتیم تا کزیر شدم که شخص بنده در این مجلس ورقه استیضاح را تقدیم مقام ریاست بنمایم تا مطابق مقررات ترتیبات معمولی و نظامنامه مجلس رفتار شود

رئیس - آقای سلیمان میرزا

(اجازه)

سلیمان میرزا - اولاً بنده میخواستم عرض کنم که بودجه نظمی هم بکسیون رسیده و دیگر اینکه خواستم جواب فرمایش آقای مدرس را راجع به استیضاح عرض کنم که باید سوابقی که در مجلس بوده کاملاً آن سوابق را محترم شمرده و عملیات ما باید مطابق بانظامنامه داخلی و قانون اساسی باشد و اینکه آقایان مخالفین متکی باصل شصت و هفتم قانون اساسی شده و اظهار مینمایند دولت منزل است خواستم عرض کنم این ماده قابل تفسیر است و اینکه آقای مدرس فرمودند عده را عقیده بر این است که دولت هم این را تصدیق نمیکند گرچه مجلس برای این مسئله یک راه حلی هنوز پیدا نکرده که بتوان گفت آن راه حل تصور میکنم بلکه یقین دارم که راه حل این مسئله برای مخالفین دولت باز است و آن راه استیضاح است زیرا باید عامه مردم بدانند که تقصیر دولتی که میخواهد سقوط کند چیست نه اینکه بمیل و ازاده شخصی یک دولتی منزل شود مثلاً من امروز خیال دارم بدولت رأی اعتماد بدهم اینک نمیشود البته مجلس علنی و رسمیت دارد مجلس علنی برای این است که عامه مردم بدانند خطمشی سیاسی دولت چه بوده و چه عملیاتی را مرتکب شده که مخالف باقوانین و مصالح عمومی است و پس از آنکه مخالفین دلایل مخالفت خود را بیان نمودند آن وقت مردم قضاوت کنند زیرا حق قضاوت با افکار عامه است البته هیچوجه تردید نیست که هر گاه ماده شصت و هفت بیک ترتیبی تفسیر شود خواه برله موافقین خواه برله موافقین صحیح است ولیکن باید این ماده در موقعی تفسیر شود بیک اشخاص عصبانی آنرا تفسیر نکنند آقای مدرس و رفقایشان میفرمایند مطابق این ماده دولت منزل است بنده و باید بنده میگوئیم دولت منزل نیست و باید مطابق ماده چهل و چهار نظامنامه داخلی استیضاح

شده ورقه آبی بدهند تا دولت مستعفی شود اینک میگوید منزل است دیگری میگوید منزل نیست باین حرفها ترتیب اثر داده نمی

شده ورقه آبی بدهند تا دولت مستعفی شود اینک میگوید منزل است دیگری میگوید منزل نیست باین حرفها ترتیب اثر داده نمی

شود مگر اینکه در موقع عادی اصل شصت و هفتم تفسیر شود از این گذشته قانون اساسی با سایر قوانین را باید طوری باشد که موکلین بتوانند آن را فهمیده و تشخیص بدهند والا بصرف اظهار جمعی نمیشود ترتیب اثر داد فقط يك مسئله را بنده درست ملتفت نشدم و آن این که فرمودند عدم موافقت مرا مجبور کرد يك چیزی را که میل نداشتم و آن ورقه استیضاح است تقدیم مجلس کنم بنده نمیدانم چه طور میشود که ما آقایان را مجبور به استیضاح کرده باشیم مطابق قانون اساسی و نظامنامه داخلی و سوابقی که در مجلس بوده و تفسیر اینکه تاکنون شده است همه ماها مطیع هستیم پس اگر میل ندارند استیضاح میکنند چه طور عملیات دولت را مخالف قانون میدانند باید استیضاح کنند و مطابق قانون هم بدولت اطلاع بدهند و وقتی دولت حاضر شد بگویند به این دلایل و به این مدارک و به این اسناد ما این دولت را نمیستیم و پس از آن ورقه های سفید و آبی کشیده بالاخره ورقه سفید و آبی یا مخالفت و یا موافقت حکم فرما شود این بود عرایض بنده حالا دیگر بسته بنظر آقایان است

رئیس - ورقه استیضاح قرائت شود (بعضی از نمایندگان بلی قرائت شود) آقای امیر ناصر شرح زیر قرائت نمودند

بسم الله الرحمن الرحيم - مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه اینجناب از رویه دولت در سیاست خارجی استیضاح دارم فی ۲۲ شهر شوال ۱۳۴۱ (مدرس)

رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - حضرت والا شاهزاده سلیمان میرزا در جواب آقای مدرس يك مسأله را عنوان فرمودند که بنده مبینم از طرف هم عقیده های آقای مدرس یعنی مخالفین دولت مبینم محتاج به يك توضیح مختصری است والا اگر توضیح داده نشود تصور میکنم يك سوء تفاهمی تولید گردد که آن سوء تفاهم برای ما مضرب باشد همین طوری که این جا اظهار شد يك جماعتی از وکلای معینه متکی باصل ۶۷ قانون اساسی بوده هستند .

جمعی از نمایندگان - صحیح است .

و معتقد هستند اصول قانون اساسی بایستی کاملاً مجری گردد و بعلاوه معتقدند که یکی از اولین وظایف هر وکیل یا نماینده است که در دوره و کالت خود بایستی حقیقه در حفظ قانون اساسی و حفظ حکومت ملی و حکومت شوروی سامی بوده و نگاهبان اصول قانون اساسی و حکومت شوروی باشد این بوده که يك جماعتی نظر باین عقیده اصرار داشتند که يك اقدامی بکنند که

آن اقدام مستقیماً یا غیر مستقیم خدشه بیکی از اصول قانون اساسی یا بیکی از اصول حکومت شوروی و فلسفه حکومت ملی وارد نشود .

با حضرت والا هم کاملاً موافقم همانطور که يك وقتی میفرمودند البته ممکن است عقیده يك وکیل یا جمعی معایر و مخالف با عقیده جمع دیگر باشد بنده هم عرض میکنم البته عقاید آزاد است و مورد تردید نیست ولی اگر يك اختلاف نظری در يك موقعی راجع بیکی از اصول قانون اساسی پیش بیاید وعده معتقد باشند که باید آن اصل تفسیر شود البته حکمیت آن با مجلس شورای ملی و اکثریت مجلس خواهد بود

بعضی از نمایندگان - صحیح است .

اگر ماها استاد کی داشتیم ونمی خواستیم غیر از اصل شصت و هفتم قانون اساسی بوسیله دیگری مثبت شویم (نه اینکه نمیتوانستیم که يك راه دیگری راجع به عزل دولت هست البته کاملاً میدانستیم که راه حل آن استیضاح است) ولی چون دیدیم اصل ۶۷ قانون اساسی مورد بحث است و تصریح در این موضوع نداریم ترسیدیم

اگر از این مسئله صرف نظر نموده و از راه دیگری وارد شویم يك خدشه به آن اصل وارد شود این بود که از رفاقت تقاضا کردیم که این ماده را مجلس تفسیر کند

آقایان راضی باین امر نشدند یعنی دلیلش را فرمودند و دلیلشان این بود که معتقد بودند که این اصل قانون اساسی خوب نیست در مجلس بواسطه پارامدخالات مطرح شود و باین دلیل بنده مخالف بودم و عقیده ام این بود که نباید عده برای عدم رضایت عقیده جمعی دیگر را غیر قابل اجرا کنند بالاخره هر چه تقاضا کردم آقایان موافقت نکردند ولی چون نقطه نظر من این بود که بیش از این امور مملکتی در حالت تعطیل و تعویق نماند و چون میخواستم در این دوره آخر مجلس و چند روزی پیش نماند و يك مسائل مهمی از قبیل امتیاز نفت و بودجه و سایر قوانینی که برای این مملکت ضروری است بتصویب برسد بالاخره از این نقطه نظر راضی شدیم و همانطور که آقای مدرس فرمودند از روی اجبارنا کزیر شدیم استیضاح شود حالا آقایان میفرمایند اجباری در بین نبوده البته ما الزام نکرده اند و البته این اجبار اختیاری بوده باین ملاحظه راضی شدیم که از راه استیضاح وارد شویم که يك مسئله دیگری را هم که آقای مدرس تذکر ندادند بنده عرض میکنم و آن این است که ما به چوچه نسبت به اصل قانون اساسی تردید نداشته و قابل تردید نمیدانیم .

جمعی از نمایندگان - صحیح است .

ولی اگر حاضر شده ایم که از يك راه دیگری برای حل این مطلب داخل شویم این اقدام موقتی است و البته حضرت والا هم با این مسئله موافقتند که قانون يك حق با داده است و این حق همیشه مال اکثریت است و البته اکثریت رای داد که دولت باید برود بدیهی است مطابق حق که قانون به اکثریت مجلس داده دولت باید برود بنابر این ما این اصل قانون اساسی را کاملاً محفوظ داشته مخصوصاً کمان میکنم بعد از رفع این قضیه اولین وظیفه دولت وقت و مجلس این باشد که بلافاصله این مطلب بطور خوش حال شود زیرا حضرت والا شاهزاده سلیمان میرزا هم مثل بنده معتقدند که نباید يك حق ثابتی که نص قانون اساسی برای وکیل معین کرده از وکیل سلب شود .

رئیس - چون جمعی اجازه خواسته اند و کمان میکنم هر چه باید بگویند گفته اند خوب است مذاکرات را بیش از این ادامه ندهند عاجلاً باید بهیئت دولت اجازه داده شود که برای روز استیضاح حاضر شوند . حالا آقایان روز استیضاح را چه روز معین میفرمایند .

مدرس - فردا عصر معین شود رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده مختصر عرض میکنم که ماها همیشه برای استیضاح حاضر شده ایم و برای اینکه گفته نشود ما استتکاف از استیضاح یا سؤال داریم چنانچه مکرر عرض کرده ام باز عرض میکنم که ما از استیضاح تعاشی نداریم فقط علت عدم حضور ما برای این بود که تفسیر ماده ۶۷ قانون اساسی را بگذارند برای وقت دیگر و الا ما استتکاف از حضور در مجلس نداشتم و مقصود این بود که با آقایان تذکر داده باشم رئیس - مذاکرات در این خصوص کافی نیست؟

رئیس - (جمعی گفتند کافی است) **نصرت الدوله** - بنده عرضی دارم رئیس - بفرمائید

نصرت الدوله - خاطر محترم آقای رئیس مستحضر است که در چندی قبل از این رفقای ما را احضار کردند و فرمودند از طرف آقای مستوفی الممالک مراسله رسیده و در آن مراسله تعیین روز جلسه استیضاح را به نظر مجلس شورای ملی واگذار نموده اند و بعد از قرائت این کاغذ بآن خیال که از طرف مجلس روز استیضاح معین خواهد شد حاضر شدیم استیضاح کنیم حالا هم تصور میکنم اگر غیر از این بشود يك اشکال زیادی فراهم خواهد شد و از مقام محترم ریاست استعدا میکنم اجازه بفرمایند یکی از منشیها آن کاغذ را در مجلس قرائت نمایند .

رئیس - آن رقه بالفعل حاضر نیست کمان میکنم خوب است آقایان هم موافقت

بفرمایند که بهمان مراسم نظامنامه عمل شو فعلاً آقای مدرس پیشنهادی کردند قرائت میشود که در اطراف آن مذاکر شود .

(بیشنهاد آقای مدرس بضمون ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه اینجناب از رویه دولت در سیاست خارجی استیضاح دارم فی ۲۳ شهر شوال ۱۳۴۱ مدرس

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - همانطوری که مکرر آقای رئیس تذکر داده اند و شاهزاده نصرت الدوله هم امروز تذکر شدند باید قوانین اساسی و نظامنامه داخلی را مابین نگاهبان باشیم این پیشنهاد آقای مدرس با ماده چهار و چهار نظامنامه داخلی مخالف است و باید همانطوری که نظامنامه داخلی دستور داده است رفتار شود حالا بنده ماده چهار و چهارم را برای استحضار خاطر آقایان میخوانم مینویسد هر نماینده که از وزیری میخواهد استیضاحی نماید باید تقاضای خود را کتباً بر رئیس داده و موضوع استیضاح را در ضمن معین نماید چنانکه آقای مدرس هم باین ترتیب عمل فرمودند و آقای رئیس هم مقرر فرمودند در مجلس آنرا قرائت نمودند بعد مینویسد رئیس آنرا در مجلس قرائت میکنند و مجلس باید آن تقاضا را قبول نموده و پس از آنکه از اظهارات وزیر یا وزراء در باب تعیین روزی که استیضاح باید عمل بیاید مستحضر شد بدون مباحثه در اصل موضوع قرار روز استیضاح را بدهد الان ما این نکته اخیر را میخواهیم تأمین کنیم یعنی الان در مجلس وزیری نیست که برای تعیین روز استیضاح صحبت شود باید لااقل يك نفر از وزراء باشند که در اطراف روز استیضاح صحبت شده بعد اکثریت مجلس روزش را معین کند والا اگر هر روز بدون اینکه نماینده از طرف هیئت دولت باشد ما روز استیضاح را معین کنیم مثل این است ما خودمان مدعی هستیم و بدون اینکه بمدعی علیه اطلاع بدهیم هم خودمان قاضی باشیم و هم مدعی باشیم و هم حاکم باشیم و خودمان هم حکمیت کنیم بالاخره باز بنده عقیده ام این است که باید طرف را هم خواست و رسیدگی بمدارک و اسناد اونمود باز هم البته بسته بنظر آقایان است ولی راجح بتعیین روز استیضاح هم باز عرض میکنم آنچه در قانون اساسی و نظامنامه داخلی است ما باید کاملاً رعایت کنیم این دیگر جای شبهه نیست که تمام و کلا مایل هستند قوانین اساسی و مقررات حکومت مشروطه حفظ شود و بالاخره تقاضا میکنم همین ماده عمل شود و مخالفت

بنده بایشهاد آقای مدرس از نقطه نظر همین ماده چهار و چهار نظامنامه داخلی است که بعقیده بنده این پیشنهاد کاملاً مخالف با آن ماده است رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - نظامنامه داخلی را بنده میدانم قانون اساسی را هم میفهم منتهی این است که گاهی یکی از مواد را که نقطه نظر ماست آقایان خوب تفسیر می کنند مثلاً ماده ۶۷ قانون اساسی نقطه نظر ما را تصریح میکند و اگر بنده این تذکر را دادم و تقاضا کردم که این ماده تفسیر شود نه این است که خواسته باشم مخالف با جریان نظامنامه داخلی رفتار کرده باشم بلکه برای این بود که فضا با به تراضی طرفین حل شود و مقصود از این قسمت این بود که يك وقتی یکمده از وکلاء هستند که اکثریت دارند اساساً بوجود يك حکومت باینک دولتی معتقد نیستند و آن دولت را برسمیت نمی شناسند و میگویند میخواهیم اصل شصت و هفتم قانون اساسی را محفوظ بداریم و از این راه داخل مذاکرات میشوند و آن وقت يك شخصی معترضی مثل آقای مستوفی الممالک کاغذی بتمام ریاست مینویسد و تصریح میکند که اگر بخواهند مطابق نظامنامه داخلی رفتار نمایند و استیضاح کنند هر جلسه را که وکلا برای بیان اعتراض خود معین نمایند من حاضر خواهم شد آنوقت باین قسمت

سلیمان میرزا - اگر کاغذ را بخوانند معلوم میشود همچو چیزی نیست **نصرت الدوله** - کاغذش موجود است بنده مقصود این بود که این مسائل مکشوف گردد و اصراری هم برفقای خود ندارم عرایض این بود که عرض کردم .

رئیس - میخواهم بگویم بعد از مذاکرات زیادی از سه بظهر مانده تا بعد از ظهر شد بالاخره از مخالفین تقاضا کردم که باین ترتیب رفتار نمایند که ورقه استیضاح در مجلس قرائت شده و قرار شد که بهیئت دولت اطلاع داده شود که برای فردا عصری حاضر شوند برای تعیین روز استیضاح حالا هم کمان میکنم خوب است همین ترتیب عمل شود

(از طرف جمعی از نمایندگان صحیح است) رئیس - آقایان قبول فرمودند (نمایندگان صحیح است)

رئیس - پس همین کار را میکنیم فردا جلسه را تشکیل میدهم و با آقایان وزراء هم تذکر میدهم که فردا حاضر شوند و حالا چون یکساعت از ظهر گذشته است جلسه را ختم میکنم جلسه فردا عصر سه ساعت بفریب مانده و دستور هم همین

دارید . **کازرونی** - خیر رئیس - پس تأمل کنید آقای فتح الدوله (اجازه) **فتح الدوله** - بنده را در صورت

موضوع آقای سلیمان میرزا (اجازه) **سلیمان میرزا** - البته فردا چون جلسه سه ساعت بفریب مانده معین شده همه آقایان در صورت معین حاضر خواهند شد وقت بسیار خواهیم داشت برای تعیین روز استیضاح و پس از آن يك مدتی هم وقت خواهیم داشت برای سایر قوانین و چون همه ماها موافقت قوانینی که در مجلس مانده مخصوصاً قانون نفت شمال و قانون بودجه اگر این دو مسئله تا آخر دوره چهارم تمام نشود دچار خیلی مشکلات خواهیم شد بنا بر این خوب است آقایان اجازه بدهند که این قانون امتیاز نفت شمال هم جزو دستور شود که تا دو ساعت از شب گذشته بنشینیم و این قانون را تمام کنیم حالا تقاضا میکنم جزو دستور شود رئیس - بنده احتیاطاً جزو دستور امروز گذارده بودم

(مجلس یکساعت از ظهر گذشته ختم شد) رئیس مجلس - مؤتمن الملك **جلسه ۲۸۳** **صورت مشروح مجلس** **یوم یکشنبه بیستم جوزا** **۱۳۰۴ مطابق بیست و چهارم شوال ۱۳۴۱**

مجلس یکساعت و ربع قبل از غروب بر ریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید . (صورت جلسه یوم شنبه نوزدهم جوزا را آقای امیر ناصر قرائت نمودند) رئیس - آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - در جلسه گذشته بنده ثانیم ساعت بعد از ظهر در مجلس بودم چون تا آنوقت جلسه تشکیل نشد بنده رفتم و بنده را غایب بدون اجازه نوشته اند رئیس - آقای آقامیرزا علی (اجازه)

آقامیرزا علی کازرونی - در خصوص غیبت بنده هم همانطور که آقای اقبال السلطان فرمودند بعد از آنکه دیدم ثانیم ساعت بعد از ظهر جلسه تشکیل نشد و آقای منتصر الملك هم اجازه خواستند و مانعی نبود بنده هم رفتم ولی مقصود بنده عجلتاً این نبود بلکه میخواستم عرض کنم : چنانچه در جلسات عده ای هم استغاثه ساکنین سواحل خلیج فارس را بر عرض آقایان رسانیده ام .

رئیس - در صورت جلسه فرمایشی دارید . **کازرونی** - خیر رئیس - پس تأمل کنید آقای فتح الدوله (اجازه)

فتح الدوله - بنده را در صورت